

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

**PŘEHLED VÝZKUMŮ
43**

ISSN 1211-7250
ISBN 80-86023-36-2

BRNO 2002

v celku postrádáme typickou jemnou keramiku únětické kultury (šálky, koflíky, misky).

I v druhé zásobní jámě (502) jsme měli možnost zdokumentovat ojedinělý příklad rituálních praktik starší doby bronzové. Objekt byl v severní polovině z více než jedné třetiny zničen výkopem. Ve zbylé části se nám však podařilo ve dvou úrovních zachytit koncentraci nálezů. Objekt měl nepravidelně kruhový tvar o průměru ústí 1,58 m a dna 2,22 m. Dno se nacházelo 0,94 m od úrovně podloží. Na rozhraní zánikového horizontu a vlastní výplně objektu, v její horní třetině, se nacházely 4 lopatky, zlomky žeber a dlouhých kostí hospodářských zvířat a především tři keramické nádoby. Jednalo se drobný kónický šálek, položený na bok, mísu s drsněnou výduť a hlazeným, vně vyhnutým okrajem s plastickými výčnělky a dvouuouchou nádobu s leštěným hrdlem a prstovanou výduť. Z mísy byl vylomen fragment okraje, který byl dislokován jeden metr od zbytku nádoby. Dvouuchá nádoba byla rozbita a rozptýlena kolem jižního okraje objektu. Na vlastním dně se podařilo odhalit druhou situaci. U západní stěny objektu se nacházely původně dvě kompletní lebky skotu, které byly položeny dolní čelistí vzhůru. U nich se nacházely odlámané klouby dlouhých kostí, skelet drobné šelmy (?) a především kostěná lopatka pádlovitého tvaru, vyřezaná ze zvířecí lopatky. Do jižní stěny pak byla vuměle vyhloubeným výklenku vsazena velká pískovcová plotna o rozměrech 1,2x1,1 m, na níž lze pozorovat stopy opotřebení a zářezů.

Obr. 3. Hrádek. Zásobní jáma 501 s keramickým depotem mladší fáze únětické kultury.

Hrádek. Objekt Nr. 501. Keramikhortfund der jüngeren Phase der Aunjetitzer Kultur.

Oba prozkoumané objekty se zařadily k nemnohým doposud řádně archeologicky zdokumentovaným dokladům rituálních praktik lidu únětické kultury. Situace je o to zajímavější, že byl pravděpodobně celý prostor pro tyto účely využíván dlouhodobě. Celek z jámy 501 patří do mladší fáze

únětické kultury, zatímco soubor nálezů z objektu 502 je minimálně o fázi starší.

Zdeněk Čížmár, ÚAPP Brno

Resumé:

Hrádek (Bez. Znojmo), Intravilan der Gemeinde Aunjetitzer Kultur. Siedlung, Keramikhortfund, Rettungsgrabung.

HRUŠOVANY NAD JEVIŠOVKOU (okr. Znojmo)

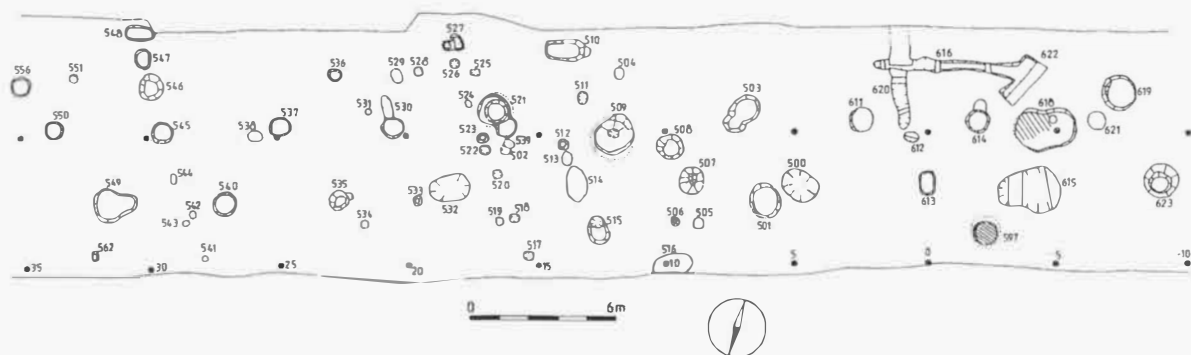
Nám. Míru. Velatická fáze KSPP. Ojedinělý nález. Záchranný výzkum.

Při záchranném archeologickém výzkumu v rámci rekonstrukce náměstí Míru v Hrušovanech nad Jevišovkou se podařilo z kulturní vrstvy vzniklé v průběhu 12. století získat několik střepů kultury velatické. Jedná se především o okraj z menšího šálku s oboustranně tuhováním povrchem (blíže informace o výzkumu v kapitole Středověk a novověk).

„Sever“. ÚK. Sídliště. Záchranný výzkum.

V květnu a červnu roku 2001 proběhl rozsáhlý záchranný archeologický záchranný archeologický výzkum v trase budoucí komunikace a inženýrských sítí v lokalitě „Sever“. Celá dotčená plocha byla pro potřeby záchranného výzkumu skryta na úroveň geologického podloží, které bylo v tomto případě tvořeno nesoudržným terciárním pískem. Celkově prozkoumaná plocha činila přes 4000 m² a podařilo se na ní prozkoumat na 120 pravěkých a novověkých objektů. Výzkum probíhal v měsících duben-květen roku 2001. Táhlé návrší má mírný sklon k jihu a nachází se na severním okraji intravilánu města. Nadmořská výška zde činí 212 m n.m. Na ZM ČR list č. 34-14-01 v měřítku 1:10 000 plocha vymezená body od Z a J s.č. vzdálenými 470:180, 492:178 mm. List č. 34-14-02 plocha vymezená body od Z a J s.č. vzdálenými 0:178; 5:178; 4:164 mm. Prostředky na realizaci záchranného archeologického výzkumu byly čerpány z „Fondu záchranných archeologických výzkumů“ při MK ČR, za spoluúčasti města Hrušovany nad Jevišovkou.

Monokulturní osídlení v západní části výzkumu náleží kultuře únětické. Náleží jí přibližně 2/3 zachycených objektů (obr. 4). Jednalo se většinou o menší typy objektů (kůlová jamka, jamka, zásobní jáma-silo). Z posledně jmenovaných také pochází reprezentativní soubor nálezů (jáma 501, 509, 521, 597, 618), které celé sídliště datují. Menší typy objektů byly bez nálezů, ale podle celkového plánu se zdá, že tvoří pravidelnou strukturu. Může se jednat o pozůstatky dřevěných plotů, případně nadzemních konstrukcí domů.

Obr. 4. Hrušovany nad Jevišovkou, „Sever“. Celkový plán západní části plochy s objekty únětické kultury.

Hrušovany nad Jevišovkou, „Sever“. Gesamtplan der Grabungsfläche.

Reprezentativní část souboru nálezů je především keramika. Části řady nádob byly přitom nalezeny v různých zásobních jamách, což naznačuje krátkodobost osídlení. Stěny a dna zásobních jam byly pro udržení jejich funkčnosti vymazány vrstvou žluté jílovité hlíny. Zbylou část nálezů tvoří mazanice, osteologický materiál a štipaná industrie. K vzácnějším předmětům patří silicitová pilka z rohovce typu Krumlovský les, kostěné šídlo a především část kostěné zápony či terče (k ostatním objektům viz kap. Středověk a novověk).

Zdeněk Čížmář, ÚAPP Brno

Resumé:

Hrušovany nad Jevišovkou (Bez. Znojmo), Platz Míru. Velatice-Phase der mitteldanubischen Urnenfelderkultur. Einzelfund. Rettungsgrabung.

Hrušovany nad Jevišovkou (Bez. Znojmo), „Sever“. Aunjetitzer Kultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

HUSTOPEČE (okr. Břeclav)

„Svobodná pole“, Pravěk, ÚK (?). Sídliště. Záchraný výzkum.

Při prohlídce trasy kabelu fy MAX-TELEKOM bylo na profilu výkopu v úseku cca 20 m zjištěno pět zahloubených objektů, z nichž tři měly typický kónický tvar zásobních jam. Z výplně se nepodařilo získat žádný datovací materiál, z celkové situace však lze usuzovat na zařazení do kultury únětické. Polohu nálezu určuje na ZM ČR 1:10 000 list 34-21-17 bod vzdálený od Z a J s.č. 212:310 mm.

Martin Geisler, ÚAPP Brno

Resumé:

Hustopeče (Bez. Břeclav), „Svobodná pole“. Urzeit. Aunjetitzer Kultur (?). Siedlung. Rettungsgrabung.

KŘÍDLŮVKY (okr. Znojmo)

Nad silnicí do Hrádku. ÚK. Sídliště. Povrchový průzkum.

Lokalita leží 700 m SZ obce, již v katastru Hrádku na jižním až JV svahu šterkovitého terasového stupně údolí Dyje v nadmořské výšce 194-199 m. Nálezy byly zjištěny 20-100 m nad silnicí Hrádek-Valtovice. Východně od lokality protéká v lese „Hájenska“ bezejmenný potůček jako pravděpodobný nejbližší vodní zdroj. Poloha v mapě ZM 1:10 000 34-13-14 je od S a V s.č. 15:102 mm.

Z keramických zlomků byly nalezeny fragmenty ven vyhnutých okrajů, páskových uch, z výzdoby horizontální obvodové lišty a pupík. Vnější povrch nádob je leštěný a velice často hrubě drsněný. Některá dna nesou stopy podsívky. Rozpoznané keramické tvary reprezentují amforovité zásobnice, mísy, amfora a džbánky. Rovněž se našlo 5 ks štipané industrie, všechny jsou vyrobeny z rohovce typu Krumlovský les varianty I (4 ks) a II (1 ks). Jde o úštěpy (i se stopami retuše) a úštěpové škrabadlo. Podle keramických zlomků a kamenné industrie lze datovat sídliště do starší doby bronzové - kultury únětické. Pravděpodobně na stejném sídlišti zjistil zlomky keramiky z doby bronzové J. Kovárník (1993, 104).

Milan Vokáč, FF MU Brno

Literatura:

Kovárník, J. 1993: Další archeologické lokality ze Znojemska a Třebíčska. PV 1991, 102-107.

Resumé:

Křídlovky (Bez. Znojmo), entlang der Strasse nach Hrádek. Aunjetitzer Kultur. Siedlung. Terrainbegehung.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 43 (2001)

Vydává:	Archeologický ústav AV ČR Brno Královopolská 147, 612 00 Brno E-mail: infor@iabrno.cz http://www.iabrno.cz
Odpovědný redaktor:	Doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
Redakce a příprava pro tisk:	Mgr. Bakázs Komoróczy, Ing. Petr Škrdla, PhD., PhDr. Lubomír Šebela, CSc., Alice Del Maschio, Miroslav Lukáš
Jazyková úprava:	PhDr. Jan Balhar, CSc.
Na titulním listě:	Plastika medvěda z Pavlova (kresba J. Svoboda); letecký snímek Mušova a Pálavy (foto O. Šedo)
Tisk:	BEKROS
Náklad:	350 ks

© 2002 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00